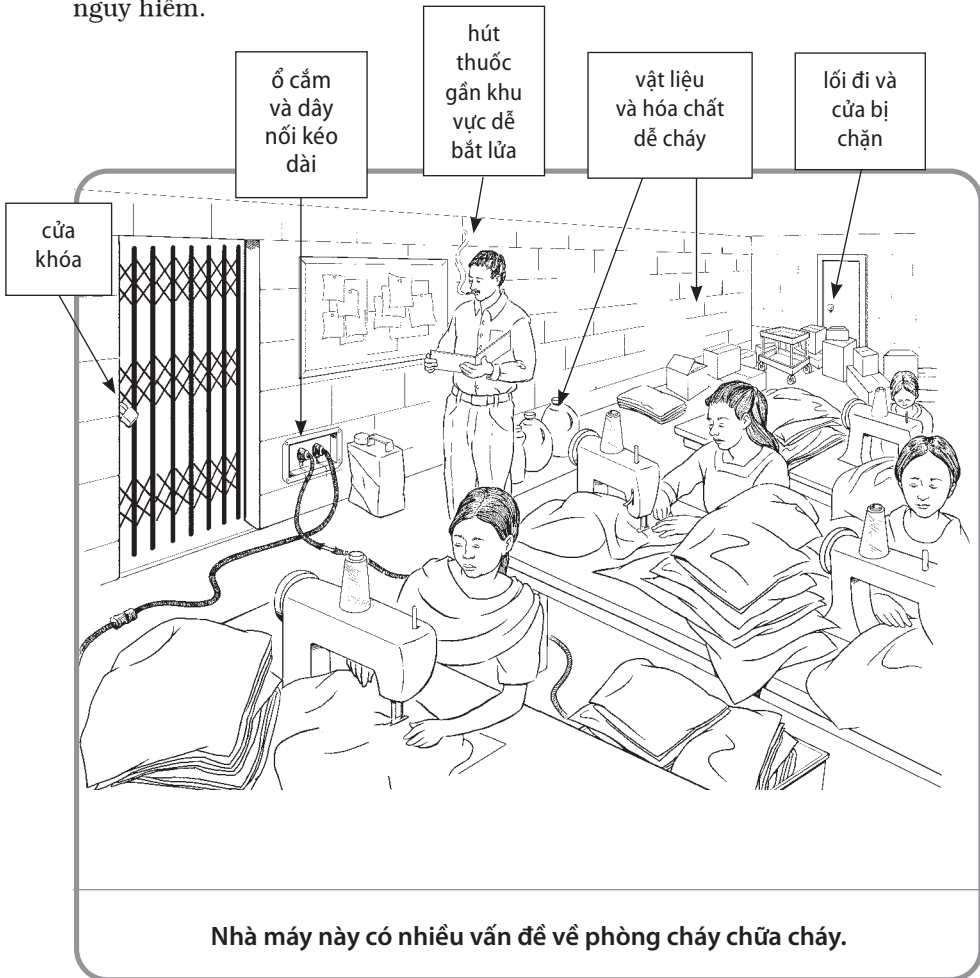

Hỏa hoạn

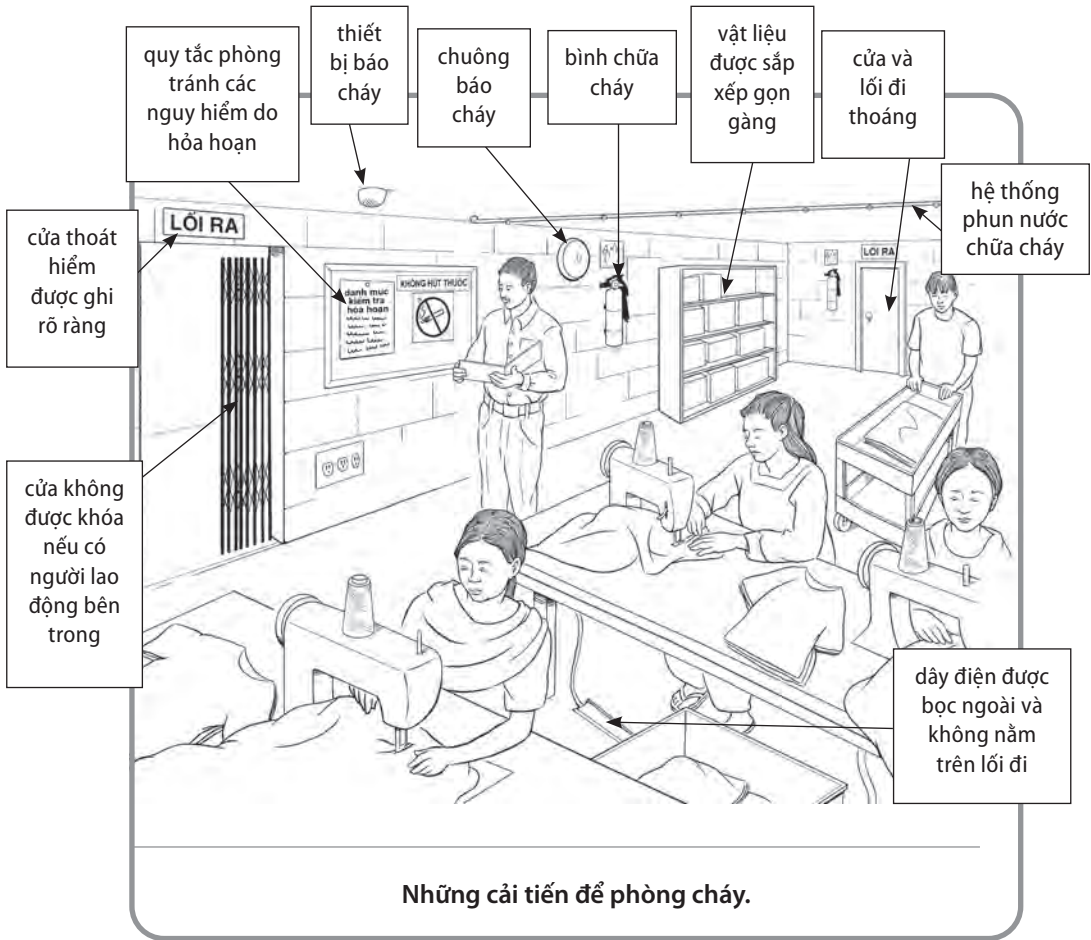
11

Hỏa hoạn luôn gây ra hậu quả nghiêm trọng, đôi khi gây nguy hiểm đến tính mạng người lao động trong nhà máy, tại khu nhà ở của người lao động làm công việc nhà máy ở nhà. Trong số những mối nguy hiểm mà người lao động dễ gặp phải, hỏa hoạn lại dễ phòng tránh và dập tắt nếu xảy ra. Hầu hết các nước đều có các luật yêu cầu người sử dụng lao động phải đảm bảo an toàn hệ thống phòng cháy chữa cháy tại nơi làm việc. Mặc dù không tốn kém để tuân thủ theo quy định nhưng người sử dụng lao động vẫn tiếp tục vi phạm luật an toàn cháy nổ và đặt tính mạng của người lao động vào chỗ nguy hiểm.

Phòng tránh hỏa hoạn

Các quốc gia, vùng lãnh thổ và địa phương đều tập trung ban hành luật và tiêu chuẩn về phòng cháy chữa cháy hơn là các vấn đề khác tại nơi làm việc. Thậm chí nếu chính quyền địa phương không thực thi các tiêu chuẩn an toàn, thì người lao động và lãnh đạo nhà máy có thể làm những việc để giảm thiểu nguy cơ hỏa hoạn trong khu vực làm việc. Lập kế hoạch phòng cháy và tổ chức người lao động và quản lý để họ có trách nhiệm về an toàn trong nhà máy.

Lưu trữ dung môi an toàn

Do các dung môi dễ bắt lửa hơn các thứ khác vì vậy nên cần lưu trữ dung môi cẩn thận để phòng tránh hỏa hoạn xảy ra. Các dung môi:

- luôn được cất giữ trong chai chống cháy và đậy nắp thật kín.
- không được cất giữ trong nhà ở khu tập thể, cầu thang hoặc cửa thoát hiểm.
- không được cất giữ gần hóa chất hoặc vật liệu dễ bắt lửa như vải hoặc vật cách nhiệt dạng bọt.
- không được sử dụng hoặc để gần thiết bị, máy móc, quá trình sản xuất sinh nhiệt hoặc tia lửa điện.
- được chứa trong các bình nhỏ tại nơi làm việc. Các thùng lớn chứa dung môi được bảo quản trong buồng lưu trữ hóa chất chống cháy và có thông gió tốt.

Bảo dưỡng tốt có thể phòng tránh hỏa hoạn:

- thường xuyên dọn sạch giấy, bụi, phế liệu vải, bìa cứng và các vật liệu khác dễ bắt lửa trong khu vực làm việc.
- sửa chữa cẩn thận thiết bị, máy móc và các công cụ sau đó sắp xếp ngăn nắp, an toàn.
- thay thế hoặc sửa chữa dây điện bị hỏng hoặc trầy ngay.
- không hút thuốc ở gần bất cứ vật dụng nào dễ bắt lửa như vải, bụi, hóa chất và các thùng chứa xăng, dầu hỏa hoặc propane.
- đảm bảo rèm cửa, ga đệm và quần áo trong khu tập thể của nhà máy tránh xa nguồn nhiệt như: bếp, lò sưởi và đèn.
- nâng cao nhận thức về hỏa hoạn và phòng chống cháy nổ.

Chuẩn bị để ứng phó hỏa hoạn

Tính mạng của người lao động có thể được đảm bảo nếu nhà máy có:

- **thiết bị báo cháy** có âm thanh đủ lớn để báo cho mọi người biết khi hỏa hoạn xảy ra vì người lao động tuy trong cùng một tòa nhà nhưng có thể không nhìn thấy hoặc ngửi thấy đám cháy cho đến khi đám cháy lan rộng. Thiết bị báo cháy cũng sẽ đánh thức người lao động ngủ trong khu tập thể tại nhà máy hoặc gần đó. Thường xuyên kiểm tra pin thiết bị báo cháy để đảm bảo thiết bị vẫn hoạt động tốt.
- **cửa thoát hiểm** mở ra phía ngoài và không được khóa khi có người trong tòa nhà. Lối thoát hiểm nên có đủ ánh sáng và có bảng chỉ dẫn. Trong tòa nhà cao tầng, có cầu thang để thoát hiểm; cầu thang cần có đủ ánh sáng, rộng và chắc chắn để người lao động có thể thoát ra một cách an toàn.

- **lối đi** dẫn trực tiếp đến cửa thoát hiểm. Lối đi rộng ít nhất 1 mét và có thể rộng hơn cho khu vực đông người. Điều quan trọng là để lối đi luôn thoáng, không bị chặn bởi hộp, giá và bình chữa.
- **hệ thống phun nước trên cao** với đầu báo khói, ống nước và nước. Hệ thống phun nước phải tự động kích hoạt khi hỏa hoạn xảy ra.
- **bình chữa cháy** nên được trang bị trong nhà máy. Bình phải được dán nhãn và để ở nơi dễ tiếp cận, kiểm tra bình thường xuyên và thay thế khi hết hạn. Bình chữa cháy cho phép người sử dụng dập tắt đám cháy nhỏ nhanh chóng và ngăn đám cháy không lan rộng. Chữa cháy bằng xô chậu thường không hiệu quả vì ít nước và cũng rất nguy hiểm khi sử dụng nước dập các đám cháy do chập điện, hóa chất hoặc dầu.

Luyện tập cách làm thế nào thoát khỏi nhà máy hoặc nhà ở tập thể nhanh và an toàn và đây là nơi có thể tập trung sau khi thoát nạn sẽ giúp mọi người không bị hoảng loạn khi hỏa hoạn xảy ra. Hãy tổ chức diễn tập phòng cháy chữa cháy trong nhà máy.

Một bình chữa cháy có thể nhanh chóng dập tắt đám cháy nhỏ.

Đảm bảo mọi người lao động đều biết cách sử dụng bình chữa cháy. Khi sử dụng bình chữa cháy cần chắc chắn đám cháy một bên, đường thoát một bên để nếu không dập tắt được đám cháy cũng không bị kẹt trong đó. Đóng các vai để luyện tập cách chữa cháy.

Ba điều kiện cần và đủ để sinh ra sự cháy là:

- có ngọn lửa, tia lửa điện, vật dụng nóng sinh ra lửa
- nhiên liệu (vật liệu) để cháy
- ôxy cho quá trình cháy

Khi bạn loại bỏ hoặc ngăn chặn một trong những yếu tố trên thì không thể có đám cháy. Điều quan trọng là phải biết và thực hành cách dập tắt lửa, nhưng cũng phải thực hành cách thoát hiểm khỏi nhà máy nhanh chóng khi có hỏa hoạn.

Cháy nhà máy: Thảm họa có thể phòng tránh được

New York, năm 1911

Vào ngày 25 tháng 3 năm 1911 lúc đám cháy xảy ra có khoảng 500 nữ lao động nhập cư đang làm việc tại nhà máy Triangle Shirtwaist ở thành phố New York, Mỹ. Họ tìm cách thoát ra ngoài nhưng mọi cửa đều bị khóa. Mọi cố gắng gần như sụp đổ. Một số lao động tìm cách nhảy ra khỏi cửa sổ từ tầng thứ 9. Chỉ trong vòng 25 phút đã có 146 người chết.

Vụ hỏa hoạn ở nhà máy Triangle đã cho thấy mức độ nguy hiểm tại các nhà máy. Các cơ quan lao động tại Mỹ đã vào cuộc yêu cầu chính phủ thông qua và thực thi Luật an toàn phòng cháy chữa cháy.

Bangkok, năm 1993

Vào ngày 10 tháng 5 năm 1993, một vụ hỏa hoạn xảy ra từ khu nhà kho của nhà máy sản xuất đồ chơi Kader ở Bangkok, Thái Lan. Hệ thống báo cháy không kêu còn người lao động thì được chỉ thị tiếp tục làm việc để hoàn thành công việc. Đám cháy lan ra nhanh chóng. Người lao động bị khóa trái cửa để phải làm việc thêm giờ. Lối thoát hiểm, bình chữa cháy cũng không hề được trang bị.

188 người lao động thiệt mạng và hàng trăm người bị thương. Những nạn nhân sống sót sau vụ hỏa hoạn và gia đình của họ đều rất phẫn nộ, đau buồn và quyết tâm đấu tranh vì sự an toàn của người lao động. Họ đã thành lập ANROEV, một mạng lưới Quyền của những nạn nhân do tai nạn lao động và môi trường tại châu Á.

Dhaka, năm 2012

Hơn 100 người đã thiệt mạng trong một trận hỏa hoạn ở nhà máy Tazreen, Dhaka, Bangladesh vào ngày 24 tháng 11 năm 2012. Nhà máy này chuyên gia công quần áo cho nhãn hàng Walmart và một số nhãn hàng khác. Chỉ vài tháng trước khi trận hỏa hoạn xảy ra, đại diện của Walmart đã có ý kiến đến Hiệp hội sản xuất và xuất khẩu hàng may mặc Bangladesh rằng việc lắp đặt hệ thống an toàn phòng cháy chữa cháy tại các nhà máy may mặc là rất tốn kém.

Người lao động sẽ còn thiệt mạng vì những trận hỏa hoạn vốn hoàn toàn có thể phòng tránh được trừ khi các nhà máy và các nhãn hàng quan tâm đến họ như quan tâm đến việc giá vốn thấp và lợi nhuận cao.

Những ai chịu trách nhiệm khi có hỏa hoạn ở nhà máy?

“Bộ phận tìm nguồn cung ứng của các thương hiệu phải chịu trách nhiệm. Họ tiếp tục ép để có giá thấp hơn. Như kiểu, một bộ phận của công ty hỗ trợ chiến dịch đòi tiền lương công bằng, nhưng phòng bên cạnh là bộ phận tìm nguồn cung ứng yêu cầu người lao động làm việc với mức lương thấp hơn 10%”

— Cán bộ công đoàn

“Những người mua hàng của các nhân hàng chịu trách nhiệm. Họ nói rằng chúng tôi phải cải thiện điều kiện làm việc để họ có thể nói với khách hàng của họ là công ty tốt. Nhưng khi được yêu cầu họ phải trả chỉ là một vài xu cho một sản phẩm để tăng thêm phúc lợi cho người lao động thì họ từ chối. Họ nói kinh tế hiện đang gặp khó khăn nhưng mọi người có thể thấy họ đang kiếm được rất nhiều tiền.”

— Bộ lao động

“Bộ lao động chịu trách nhiệm. Không ai nói với tôi là phải có cửa thoát hiểm. Tôi hoàn toàn có khả năng làm nhưng không ai nói cho tôi biết cả. Tại sao tôi phải chịu trách nhiệm đối với điều không ai bảo tôi phải làm?”

— Chủ nhà máy

“Người chủ nhà máy chịu trách nhiệm. Nhà máy cần phải đóng cửa cho đến khi đảm bảo an toàn. Tuy nhiên, người sử dụng lao động lại rất có tầm ảnh hưởng do họ đóng góp một khoản cho chính phủ.”

— Nhân viên cứu hỏa

Ngăn ngừa hỏa hoạn khi làm việc tại nhà

Lửa có thể lan rất nhanh trong nhà nơi NLĐ làm công việc của nhà máy tại nhà. Có rất nhiều vật dụng dễ cháy. Các dây điện kém chất lượng và thường quá tải là các yếu tố dễ gây hỏa hoạn. Nếu làm những công việc của nhà máy tại nhà thì cần lưu ý:

- để hóa chất tránh xa ngọn lửa và không hút thuốc ở trong nhà chứa hóa chất.
- cất giữ dung môi và các vật liệu dễ cháy trong hộp hoặc thùng bằng kim loại và giúp mọi người xung quanh cũng làm tương tự.
- mở cửa sổ và cửa ra vào cho thông thoáng và sử dụng quạt.

- nếu cháy trong nồi, dùng ngay nắp nồi để dập lửa.
- dùng một xô cát hoặc đất để dập lửa, đặc biệt đối với những đám cháy do hóa chất hoặc điện. Trường hợp cháy gỗ hoặc cháy vải nếu áp suất nước trong vòi phun cứu hỏa quá thấp thì cũng có thể dùng cát, đất để dập.
- hỏi chủ nhà máy về bình chữa cháy. Nếu họ không cấp, có thể tự làm bình chữa cháy nhỏ dùng trong hộ gia đình. (Tham khảo trang 223).
- đảm bảo có cửa thoát hiểm thoáng, không bị chặn.

Chuẩn bị đối phó với hỏa hoạn. Cùng thảo luận với hàng xóm xem nên làm gì khi hỏa hoạn xảy ra tại cộng đồng.

- **Cho mọi người biết vị trí cháy.** Gõ mạnh vào thanh sắt để tạo ra âm thanh cảnh báo mọi người biết có cháy.
- **Lên kế hoạch chữa cháy.** Tổ chức mọi người cùng nhau chữa cháy, phân công nhiệm vụ chuyên xô nước, đất hoặc cát để chữa cháy.
- **Địa điểm tập trung.** Xác định địa điểm tập trung, ví dụ như công viên hoặc tòa nhà lớn nào đó mà mọi người thống nhất sẽ gặp nhau sau khi thoát nạn để kiểm tra xem mọi người có ổn không.

Cách thức

Làm bình chữa cháy tự chế tại nhà

Nguyên liệu:

- chai nhựa 0,5 lit hoặc to hơn
- nước
- dấm (loại bất kỳ)
- bột baking soda (sodium bicarbonate)
- túi ni lông nhỏ, cắt thành một hình tròn đường kính 15cm
- đinh, vít, kẹp, vít, hoặc ghim
- băng dính

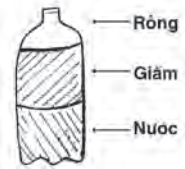
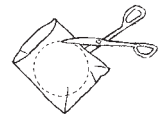
1. Đổ nước đến nửa chai. Cho tiếp dấm vào chai chỉ để cách miệng chai khoảng 5 cm.

2. Đặt miếng ni lông tròn đã cắt lên trên miệng chai. Dùng ngón tay đẩy phần ni lông trên miệng chai xuống phía trong chai. Cho 2 hoặc 4 thìa bột baking soda vào trong, dùng ngón tay tiếp tục đẩy phần chứa bột xuống sâu vào trong chai. Xoắn miếng ni lông lại, vặn nắp khi miếng ni lông gói bột soda đã nằm hẳn bên trong chai.

3. Vặn nắp chai thật chặt và để thẳng đứng. Gói soda sẽ ở trên chất lỏng. Dán 01 cái đinh vào chai.

Hãy chuẩn bị sẵn một số chai như vậy.

Sử dụng: lắc chai mạnh và nhanh để trộn soda, giấm và nước. Khi bắt đầu thấy bọt, dùng cái đinh đục một lỗ ở đáy của chai (chọn vị trí mỏng ở đáy chai) và phun vào ngọn lửa, cứ tiếp tục vừa lắc vừa phun.

Sơ cứu

Sơ cứu khi bị bỏng

Đối với mọi vết bỏng: cởi bỏ quần áo và đồ trang sức gần vùng da bị bỏng và xối phần da bị bỏng dưới vòi nước mát (không dùng đá) ít nhất trong 30 phút.

Vết bỏng nhỏ không gây phỏng rộp: Để phần da bỏng dưới nước mát ngay lập tức. Điều này sẽ làm giảm đau và giảm bớt tổn thương da. Vết bỏng có thể gây đau nhức nên có thể sử dụng một loại thuốc giảm đau nếu cần.

Bỏng nước nóng hoặc dầu: Cởi quần áo có dính dầu nóng hoặc nước nóng. Ngay lập tức rửa sạch vết bỏng bằng nước mát.

Vết bỏng gây phỏng rộp: Để phần da bị bỏng trong nước mát ngay lập tức. Không làm vỡ chỗ phỏng rộp. Nếu chỗ phỏng rộp vỡ, rửa nhẹ nhàng bằng xà bông nhẹ và nước, nhưng không sử dụng chất khử trùng hoặc i-ốt. Giữ sạch vết bỏng và tránh bụi bẩn, bôi thuốc mỡ kháng sinh hoặc mật ong, đắp gạc vô trùng hoặc băng lại. Nếu vết bỏng lâu liền hoặc da vẫn đỏ, sưng hoặc đau, gặp nhân viên y tế để xin tư vấn. Bạn có thể phải điều trị để chống nhiễm trùng.

Bỏng do hóa chất: Tham khảo trang 182 và Chương 8: Các mối nguy hiểm từ hóa chất.

Đến ngay cơ sở y tế nếu:

- **Vết bỏng lớn hoặc sâu:** Vết bỏng lan rộng phần lớn da của cơ thể hoặc những vết cháy đen nghiêm trọng.
- **Bỏng ở khớp, mặt hoặc bộ phận sinh dục:** những vị trí này có thể dẫn đến tàn tật.
- **Bỏng kết hợp với các chấn thương khác.**
- **Bỏng ở trẻ em:** Vết bỏng ở trẻ khó phục hồi hơn ở người lớn.

Lưu ý: Không bao giờ bôi dầu, mỡ, da động vật, cà phê, thảo mộc lên vết bỏng vì chúng có thể gây ra nhiễm trùng hoặc khiến da lâu lành.

Hít phải khói

Hít phải khói gây tổn thương đến phổi và có thể rất nghiêm trọng. Đến cơ sở y tế nếu thấy khó thở, tức ngực hoặc ho nặng.

Nếu ở gần đám cháy, che miệng và mũi để giảm thiểu việc hít phải khói độc.